

Брюксел, 2 октомври 2026 г.  
(OR. en)

13811/26

JAI 1224  
FREMP 302

## РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

|          |                                                                                                                                                                                    |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| От:      | Генералния секретариат на Съвета                                                                                                                                                   |
| До:      | Делегациите                                                                                                                                                                        |
| Относно: | Проект за заключения на Съвета относно борбата с расизма и свързаните с него форми на омраза и дискриминация в Европейския съюз: защита на основните права и европейските ценности |

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно борбата с расизма и свързаните с него форми на омраза и дискриминация в Европейския съюз: защита на основните права и европейските ценности, одобрени от Съвета на неговото 4197-о заседание, проведено на 2 октомври 2026 г.

**ПРОЕКТ ЗА ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА относно борбата с расизма  
и свързаните с него форми на омраза и дискриминация в Европейския съюз:  
защита на основните права и европейските ценности**

**Съветът на Европейския съюз**

- а) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Договора за Европейския съюз, и по-специално преамбюла и член 3, параграф 3 и член 6 от него, и по-специално член 2, съгласно който Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете;
- б) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 10, 19 и 67, параграф 3 от него, последният от които задължава Съюза да допринася за осигуряването на високо равнище на сигурност чрез мерки за предотвратяване на престъпността, расизма и ксенофобията, както и за борба с тях;
- в) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Хартата на основните права на Европейския съюз;
- г) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход („Директива за расовото равенство“);
- д) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право;

- е) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления, преразгледана с Директива (ЕС) 2026/1472 (Директива за правата на жертвите) от 17 юни 2026 г., в която изрично се посочват жертвите на престъпления от омраза;
- ж) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Препоръка 2021/С 93/01 на Съвета от 12 март 2021 г. относно равенството, приобщаването и участието на ромите, в която антиромските нагласи се признават за специфична форма на расизъм срещу ромите, основна причина за тяхното изключване и дискриминация и основна пречка пред равенството; **КАТО ПРИПОМНЯ** ангажимента за справяне с антиромските нагласи чрез ефективно прилагане на мерки за предотвратяване и борба с дискриминацията, речта на омразата, престъпленията от омраза и структурното изключване.
- з) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета от 7 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, независимо от тяхната раса или етнически произход, равното третиране на лицата по въпросите на заетостта и професиите, независимо от тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, равното третиране на жените и мъжете по въпросите на социалното осигуряване и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, и за изменение на директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО, и като признава съществената роля на органите по въпросите на равенството за прилагането на законодателството за борба с дискриминацията и за подкрепата на жертвите на дискриминация;
- и) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги), с който се установяват задължения за посредническите услуги за справяне с незаконно съдържание;

- й) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Кодекса за поведение<sup>+</sup> за противодействие на незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза, и продължаващото сътрудничество между Комисията, Европейския съвет за цифровите услуги, координаторите за цифровите услуги, организациите на гражданското общество и посредническите услуги за предотвратяване и противодействие на разпространението на незаконни изказвания онлайн, пораждащи омраза;
- к) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (Акт за изкуствения интелект) и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828, с който се насърчава навлизането на ориентиран към човека и надежден изкуствен интелект (ИИ), като същевременно се гарантира високо равнище на защита на здравето, безопасността и основните права, включително правото на недискриминация;
- л) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** заключенията на Съвета от 16 декември 2024 г. относно използването на изкуствен интелект в областта на правосъдието и като отчита значението на системите с ИИ за справедливото правораздаване и риска от предубеденост на алгоритмите в съдебен контекст;
- м) **КАТО ПРИПОМНЯ** заключенията на Съвета от 4 март 2022 г. относно борбата с расизма и антисемитизма; **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** съвместното съобщение до Европейския парламент и Съвета от 6 декември 2023 г. „Няма място за омраза: Европа, обединена срещу омразата“;
- н) **КАТО ПРИПОМНЯ** декларацията на Съвета от 15 октомври 2024 г. относно подкрепата на еврейския живот и борбата с антисемитизма;

- о) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** съобщението на Комисията от 9 декември 2021 г. „По-приобщаваща и защитена Европа: разширяване на списъка на престъпленията в Европа, за да обхване речта на омразата и престъпленията от омраза“;
- п) **КАТО ПРИПОМНЯ** необходимостта да се гарантира всеобщото ратифициране и пълното и ефективно прилагане на Международната конвенция за ликвидиране на всички форми на расова дискриминация, както и че е необходимо да се изпълняват Декларацията и Програмата за действие от Дърбан и от рационализиране и рационализиране, като при целесъобразност се рационализират и оптимизират механизмите за последващи действия;
- р) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Европейската конвенция за правата на човека, и по-специално член 9 (свобода на мисълта, съвестта и религията), член 10 (свобода на изразяването на мнение) и член 14 (забрана на дискриминацията), по която всички държави членки са страни;
- с) **КАТО ПРИВЕТСТВА** приемането от Европейската комисия на Стратегията на ЕС за борба с расизма за периода 2026–2030 г. и очертаните в нея принципни стратегически подходи, включително борбата със структурния расизъм, подобряването на събирането на данни относно равенството въз основа на расов или етнически произход и други основания за дискриминация, прилагането на законодателството за борба с дискриминацията, укрепването на социалното равенство и сближаване, засилването на защитата срещу расовата омраза, включително онлайн, и укрепването и насърчаването на ключови партньорства с организациите на гражданското общество, органите по въпросите на равенството и общностите, засегнати от расизъм, като същевременно признава, че държавите членки са в най-добра позиция да разработят конкретни мерки на национално равнище;
- т) **КАТО ПРИВЕТСТВА** продължаващите усилия на Европейската комисия и държавите членки за борба с расизма, включително структурния расизъм и расизма онлайн, по-специално чрез работата на експертната група за борба с расизма, която обединява представители на правителствата на държавите членки и съответните международни заинтересовани страни, и работата на координатора на Комисията за борба с расизма;

- у) **КАТО ПРИВЕТСТВА** продължаващите усилия на Европейската комисия и държавите членки за борба с речта на омразата и престъпленията от омраза, по-специално чрез работата на групата на високо равнище за борба с речта на омразата и престъпленията от омраза, която обединява представители на правителствата на държавите членки, международни организации и гражданското общество;
- ф) **КАТО ПРИВЕТСТВА** продължаващите усилия на Европейската комисия и държавите членки за изпълнение на стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021–2030 г.), по-специално чрез работната група, която обединява представители на правителствата на държавите членки, представители на еврейските общности и други заинтересовани страни, и чрез работата на координатора по борбата с антисемитизма и подкрепата на еврейския живот;
- х) **КАТО ПРИВЕТСТВА** продължаващите усилия на Европейската комисия и държавите членки за борба с омразата срещу мюсюлманите<sup>1</sup>, включително чрез работата на координатора на Комисията за борбата с омразата срещу мюсюлманите и структурираните диалози с представители на мюсюлманските общности и организациите на гражданското общество; и като признава, че омразата срещу мюсюлманите представлява специфична форма на дискриминация, която може да изглежда като комбинация от дискриминация, основана на религия, както и на етническа принадлежност, и която може да утежни съществуващите социално-икономически недостатъци и да подкопае основните права и достойнството на лицата, принадлежащи към мюсюлмански общности, или на лицата, възприемани като такива, в целия Съюз;

---

<sup>1</sup> Има разлики в използваната терминология за тези явления: в някои държави членки се използва „расизъм срещу мюсюлманите“, докато в други се използва „омраза срещу мюсюлманите“ или подобни термини. Двата израза могат да се използват и като взаимозаменяеми. Формулировката, използвана в настоящите заключения, не следва да се тълкува като позиция на Съвета относно терминологията, която следва да се използва.

- ц) **КАТО ПРИВЕТСТВА** продължаващите усилия на Европейската комисия и държавите членки за прилагане на Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020–2030 г., включително чрез национални рамки, с участието на представители на ромските общности и организациите на гражданското общество, и по-специално ангажимента за борба с антиромските нагласи като специфична форма на расизъм и дискриминация; както и за постигане на водещите цели на ЕС, определени от Комисията за 2030 г.
- ч) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** работата, извършена от Европейската комисия срещу расизма и нетърпимостта към Съвета на Европа, по-специално Общата политическа препоръка № 1 относно борбата с расизма, ксенофобията, антисемитизма и нетърпимостта, приета на 4 октомври 1996 г., преразгледаната Обща политическа препоръка № 5 относно предотвратяването и борбата с расизма и дискриминацията срещу мюсюлманите, приета на 16 март 2000 г. и преразгледана на 8 декември 2021 г., Общата политическа препоръка № 9 относно предотвратяването и борбата с антисемитизма, приета на 25 юни 2004 г. и преразгледана на 1 юли 2021 г., както и Общата политическа препоръка № 13 относно борбата с антиромските нагласи и дискриминацията срещу ромите, приета на 24 юни 2011 г. и изменена на 1 декември 2020 г.;
- ш) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** работата, извършена от Комитета на министрите на Съвета на Европа, по-специално Препоръка CM/Rec(2022) 16 от 20 май 2022 г. относно борбата с речта на омразата и Препоръка CM/Rec(2024)4 от 7 май 2024 г. относно борбата с престъпленията от омраза.
- щ) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Резолюция 79/174 на Общото събрание на ООН от 17 декември 2024 г. относно свободата на религията и убежденията, в която категорично се осъждат всички форми на нетърпимост, дискриминация и насилие, основани на религия или убеждения.

- аа) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Резолюция 79/193 на Общото събрание на ООН от 17 декември 2024 г. за обявяване на второто Международно десетилетие на хората от африкански произход за периода 2025–2034 г., в която се припомнят ангажиментите по Декларацията и Програмата за действие от Дърбан, в които се признава значението на засилването на националните действия и международното сътрудничество, както и на отправените в Декларацията настоятелни призови за участие на хората от африкански произход във всички политически, граждански, икономически, социални и културни аспекти на обществото;
- бб) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Резолюция 47/21 на Съвета на ООН по правата на човека от 13 юли 2021 г. относно утвърждаването и защитата на правата на човека и основните свободи на африканците и хората от африкански произход срещу прекомерното използване на сила и други нарушения на правата на човека от страна на служители на правоприлагащите органи чрез осъществяването на преобразяваща промяна, насочена към постигане на расова справедливост и равенство; и като признава, че дискриминационните практики за профилиране имат пагубно въздействие върху социалното сближаване и могат да доведат до расова дискриминация;
- вв) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Резолюция 76/254 на Общото събрание на ООН от 15 март 2022 г., която обяви 15 март за „Международен ден за борба с ислямофобията“;
- гг) **КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД** Резолюция 76/250 на Общото събрание на ООН от 20 януари 2022 г. относно отричането на Холокоста;

- дд) **КАТО ПРИЗНАВА**, че расизъм може да бъде изпитван цял живот, като се натрупва и създава трайни пречки — явление, обикновено наричано структурен расизъм, чието въздействие може да бъде по-вредно от изолираните случаи на расова дискриминация, тъй като той отказва достъп до равни възможности и може да продължи да съществува през поколенията, и че тези пречки могат да бъдат утежнени, когато расовият или етническият произход се пресича<sup>2</sup> с други характеристики, например пол, увреждане, възраст, религия или убеждения, сексуална ориентация или полова идентичност, както е подробно документирано от Агенцията на Европейския съюз за основните права;
- ее) **КАТО ПРИЗНАВА** решаващата роля на организациите на гражданското общество в борбата с расизма и свързаните с него форми на омраза и дискриминация, като същевременно изразява дълбока загриженост относно свиването на гражданското пространство, включително кампаниите за дезинформация, изказванията онлайн, подбуждащи към омраза, намаляването на финансирането, правния тормоз и физическите заплахи срещу организации за борба с расизма, активисти и защитници на правата на човека, и във връзка с това **КАТО ПРИВЕТСТВА** приемането на стратегията на гражданското общество, и **КАТО ПРИПОМНЯ** Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в участието на обществеността, от явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява (стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие);
- жж) **КАТО ПРИЗНАВА**, че онлайн платформите и нововъзникващите технологии могат да улеснят бързото разпространение и засилване на незаконните изказвания, проповядващи вражда и омраза, расизма, ксенофобията и други форми на дискриминационно съдържание, включително расизма срещу чернокожите, расизма срещу Азия, омразата срещу мюсюлманите, антиромските нагласи и антисемитизма; и че алгоритмичните системи и генеративният изкуствен интелект могат да създават, възпроизвеждат или засилват съществуващите обществени предубеждения и да допринасят за разпространението на вредно съдържание онлайн и целенасочени кампании за дезинформация;

---

<sup>2</sup> При извършването на тези дейности органите по въпросите на равенството могат да вземат предвид специфични ситуации на неравностойно положение, произтичащи от комбинирана дискриминация, която се разбира като дискриминация, основана на комбинация от основания за дискриминация, за които е предвидена защита съгласно член 5, параграф 2 от Директива (ЕС) 2024/1499/ЕО.

- зз) **КАТО ПРИЗНАВА**, че расизмът може да доведе до конкретни, измерими неравенства, включително в областта на заетостта, жилищното настаняване, образованието, здравеопазването и участието в обществения живот, които могат да бъдат допълнително задълбочени чрез пресичащи се форми на дискриминация, и че според последните оценки на ОИСР расовата и етническата дискриминация струва на ЕС до 12,7 милиарда евро загуба на БВП всяка година, като подчертава, че борбата с расизма е не само морален и правен императив, но и стратегическа инвестиция в просперитета и сближаването на Европа;
- ии) **КАТО ПРИВЕТСТВА** работата на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) за събиране на съпоставими данни относно преживяванията, свързани с расизъм и свързаните с него форми на омраза и дискриминация;
- йй) **КАТО ОТЧИТА** с голяма загриженост, че расизмът вреди на обществото по много начини, тъй като изправя голям брой хора в Европа пред дискриминация, засягаща тяхното човешко достойнство, възможности за живот, просперитет, благосъстояние, а често и личната им безопасност;
- кк) **КАТО ПРИЗНАВА** с голяма загриженост, че увеличаването на омразата срещу мюсюлманите, включително нападенията срещу отделни мюсюлмани и техни помещения, е довела до това много мюсюлмани да възприемат механизми за справяне с проблемите в публичното пространство, на работното място, в социалния живот или в образованието, за да се избегне стигматизация, дискриминация или враждебност;
- лл) **КАТО ПРИЗНАВА** с голяма загриженост, че значителното увеличаване на антисемитизма, особено след бруталните терористични нападения, извършени от Хамас и други терористични групи срещу Израел на 7 октомври 2023 г., последвалата война в Газа и други конфликти в Близкия изток засегнаха сериозно еврейския живот в Европа. Нападенията срещу еврейски сгради и лица, както и антисемитизмът, засягащ хората в ежедневието, доведоха до това много евреи да крият своята идентичност публично, на работното място, в учебните заведения или висшите училища,

## **Съветът на Европейския съюз**

1. **ПРИПОМНЯ**, че расизмът е несъвместим с основните принципи и ценности, на които се основава Съюзът, и подкопава социалното сближаване, равенството и пълноценното участие на всички хора в обществото, и подчертава необходимостта от координирани усилия с участието на институциите и агенциите на Съюза, държавите членки, регионалните и местните органи, органите по въпросите на равенството, социалните партньори, частния сектор и гражданското общество;
2. **ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО** ангажимента си за борба с расизма по всеобхватен и устойчив начин, включително чрез интегриране на борбата с расизма в съответните политики на Съюза и чрез насърчаване на редовния обмен в съответните състави и работни групи на Съвета.

**Съветът на Европейския съюз, като отчита принципа на субсидиарност, приканва държавите членки към:**

- I. **Привеждане в действие на стратегиите на ЕС за борба с расизма и рамките за равенство**
  3. Да **ПОДКРЕПЯТ** действителното изпълнение на Стратегията на ЕС за борба с расизма за периода 2026–2030 г. на национално, регионално и местно равнище, като работят в тясно сътрудничество с определения координатор на Комисията, като изграждат партньорства и осигуряват достатъчна подкрепа за организациите на гражданското общество и като допринасят за интегрирането на целите за борба с расизма в съответните области на политиката, включително образованието, застостта, жилищното настаняване, здравната сигурност и цифровизацията; и редовно да обменят информация с Комисията относно напредъка и предизвикателствата;
  4. Да **ПОДКРЕПЯТ** текущото изпълнение на стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021–2030 г.), като работят в тясно сътрудничество с определения координатор на Комисията, за да се гарантира ефективно изпълнение, включително мерките за подкрепа, насочени към подкрепа на еврейския живот в целия ЕС;

5. Да **ПОТВЪРДЯТ ОТНОВО АНГАЖИРАНОСТТА СИ** С текущата работа за борба с омразата срещу мюсюлманите, която може да се проявява като комбинация от дискриминация, основана на религия, както и на етническа принадлежност, като се гарантира, че хоризонталните действия за борба с расизма, приложими за всички форми на расизъм, са насочени и към омразата срещу мюсюлманите;
6. Да **ГАРАНТИРАТ** прилагането на националните стратегически рамки за ромите в съответствие със Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020–2030 г., със специален акцент върху преодоляването на антиромските нагласи и постигането на конкретен напредък в областта на образованието, заетостта, жилищното настаняване и здравеопазването за ромите;
7. Да **ГАРАНТИРАТ** ефективното прилагане на правната рамка на ЕС за борба с дискриминацията, включително в случаи на комбинирана дискриминация въз основа на расов признак или етнически произход, съчетана с други основания за дискриминация, включително пол, увреждане, възраст, религия или убеждения, сексуална ориентация; и **ДА УКРЕПЯТ** механизмите за правоприлагане и средствата за правна защита по отношение на правата, свързани със заетостта, социалната закрила, здравеопазването, образованието и достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги, включително жилищно настаняване, за да се гарантира последователно прилагане в целия Съюз;
8. Да **ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК В** усилията си за гарантиране на социално-икономическо равенство, включително чрез инвестиции в социално-икономическо приобщаване, за справяне с въздействието на структурния расизъм, например в области като образованието, заетостта, достъпа до услуги и жилищното настаняване;

## **II. Справяне със специфичните форми на расизъм и свързаните с тях форми на омраза и дискриминация и изготвяне на целенасочени национални мерки**

- 9. Да РАЗРАБОТВАТ, ПРИЕМАТ, ИЗПЪЛНЯВАТ ИЛИ ПОДНОВЯВАТ** целенасочени мерки срещу расизма и расовата дискриминация, по-специално национални планове за действие, програми или стратегии, като гарантират, че те са в съответствие с европейските и международните стандарти, преодоляват структурния расизъм, възприемат междусекторен подход и подлежат на непрекъснато наблюдение и периодична оценка; също така да приемат специални стратегически подходи за справяне със специфични форми на расизъм, когато е целесъобразно; и да обмислят назначаването на национални координатори за укрепване на координацията, отчетността и ангажираността на заинтересованите страни;
- 10. Да СЪЗНАВАТ**, че различните форми на расизъм и дискриминация могат да присъстват и да се проявяват по различен начин в различните държави и контекст и че всяка държава членка е най-добре подготвена да разработва съобразени с националните обстоятелства национални планове за действие, програми или стратегии за предотвратяване и справяне с расизма и дискриминацията в рамките на собственото си общество;
- 11. Да ОТЧЕТАТ ФАКТА**, че макар антисемитизмът и расизмът да имат много общи черти, тъй като и двете явления отричат равенството между хората, те са различни по своите характеристики и изискват твърд политически отговор, съобразен както с техните особености, така и с общите им черти. Да се **АНГАЖИРАТ** да продължат да прилагат и привеждат в действие Стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепя на еврейския живот (2021–2030 г.), тъй като тя продължава да бъде основният политически документ на ЕС за борба с антисемитизма. В съответствие с предишния си ангажимент Комисията и всички държави членки се насърчават да продължат да използват правно необвързващото работно определение за антисемитизъм на Международния алианс за възпоменание на Холокоста (IHRA).

12. Да **ЗАСИЛЯТ** борбата с антиромските нагласи като специфична форма на расизъм и дискриминация, включително чрез насърчаване на използването на правно необвързващото работно определение за антиромски нагласи/антиромска дискриминация от Международния алианс за възпоменание на Холокоста (IHRA) с цел повишаване на осведомеността.
13. Да **ОБЪРНАТ ВНИМАНИЕ** на расизма срещу чернокожите като специфична форма на расизъм, дълбоко вкоренен в историческото наследство, включително колониализма, поробването и миграцията, и да признаят, че той изисква постоянно внимание в националните планове за действие, програми или стратегии съобразно националните обстоятелства, както и в стратегиите на равнище ЕС.
14. Да **ПРИЗНАВАТ**, че омразата срещу мюсюлманите<sup>3</sup> може да бъде специфична форма на дискриминация, насочена срещу мюсюлманите или лицата, възприемани като мюсюлмани, и включваща враждебност и предразсъдъци, която може да изглежда като комбинация от дискриминация, основана на религия и култура, но и на етническа принадлежност, и че тя изисква постоянно внимание в националните планове за действие, програми или стратегии, както и в стратегиите на равнище ЕС.

### **III. Борба както онлайн, така и офлайн, с изказванията, проповядващи омраза, престъпленията от омраза и дискриминацията**

15. Да **ПРОДЪЛЖАТ** да оценяват оставащите пропуски в рамката на ЕС по отношение на борбата с речта на омразата и престъпленията от омраза, като взема предвид сериозното им въздействие върху отделните лица, социалното сближаване и демократичните ценности в целия ЕС.

---

<sup>3</sup> Формулировката, използвана в настоящите заключения, не следва да се тълкува като позиция на Съвета относно терминологията, която следва да се използва за понятието омраза/расизъм срещу мюсюлманите.

16. Да **ПРИЗНАВАТ**, че геополитическите събития, обществените кризи и нарастващото използване на нови цифрови технологии могат да допринесат за увеличаване на расизма и свързаните с него форми на омраза и дискриминация, незаконни изказвания, проповядващи вражда и омраза, и престъпления от омраза в рамките на Съюза, и **ДА СЕ АНГАЖИРАТ** да гарантира, че националните органи са подготвени да реагират бързо и ефективно на такива събития, включително чрез мерки като:

- укрепване на капацитета на правоприлагащите органи и органите на наказателното правосъдие за идентифициране, регистриране, разследване и наказателно преследване на престъпления от омраза и незаконни изказвания, проповядващи вражда и омраза, като същевременно се укрепва и техният капацитет за зачитане на правата на човека, особено правото на свобода на мнение и на изразяване като основа на демократичното общество;
- предоставяне — по целесъобразност и без да се засягат независимостта на съдебните органи и различията в организацията на съдебната система в Съюза, на целенасочено обучение на служителите на правоприлагащите органи, съдебните участници и държавните служители относно разпознаването и противодействието на расовите предубеждения, дискриминационно профилиране и престъпленията от омраза;
- гарантиране, че жертвите имат ефективни права на информация, защита, подкрепа и достъп до правосъдие;

17. Да **НАСЪРЧАВАТ** жертвите и свидетелите на всички инциденти на расизъм и свързаните с тях форми на омраза и дискриминация да съобщават за тези инциденти и да проучват начини за **ПОДОБРЯВАНЕ** на системите за подаване на жалби, включително чрез съответното използване на алтернативни механизми за докладване, например онлайн инструменти за докладване, които предлагат анонимност на жалбоподателя, ако желае, като същевременно се гарантира, че жалбоподателите получават подкрепа по време на целия процес;

18. Да **УКРЕПВАТ** механизмите, чрез които правоприлагащите органи, организациите на гражданското общество и организациите за подкрепа на жертвите да си сътрудничат, когато е възможно, при наблюдението на случаи на расизъм и свързани с расизма форми на омраза и дискриминация, в интерес на разработването на по-пълна картина на такива инциденти във всяка държава членка, като същевременно се гарантира и защитава независимостта на организациите на гражданското общество; и да **ОБЪРНАТ ВНИМАНИЕ** на значителния брой случаи на недостатъчно докладване – на съответните участници, на расова дискриминация и расистки престъпления от омраза и изказвания, проповядващи вражда и омраза, включително онлайн, чрез повишаване на доверието между засегнатите общности, правоприлагащите органи и публичната администрация.
19. Да **ГАРАНТИРАТ** сигурността на лицата, принадлежащи към малцинствени етнически и религиозни групи, включително техните места с културно значение, места за богослужение и възпоменание, и да предприемат подходящи защитни мерки по време на религиозни и културни събирания, които могат да бъдат изложени на повишен риск;
20. Да **ГАРАНТИРАТ** пълното прилагане на задълженията по Акта за цифровите услуги във връзка със смекчаването на системните рискове, свързани с незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза, и с правото на недискриминация, и да **НАСЪРЧАВАТ** непрекъснатото и съдържателно участие на онлайн платформите и други доставчици на посреднически услуги в Кодекс за поведение<sup>+</sup> за противодействие на незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза;
21. Да **НАСЪРЧАВАТ** устойчиво и да **ПОДКРЕПЯТ** организациите на гражданското общество и други субекти да се стремят към признаване като доверени податели на сигнали съгласно Акта за цифровите услуги и да използват този статут, за да гарантират, че действията срещу незаконно онлайн съдържание с расистки или дискриминационен характер се предприемат по-бързо и надеждно по последователен начин, като същевременно организациите на гражданското общество се защитават от стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие (SLAPP), в съответствие с Директива (ЕС) 2024/1069;

22. Да **ОТЧИТАТ** както опасностите, така и ползите от новите и нововъзникващите технологии, например генеративния изкуствен интелект и агентния изкуствен интелект, и да **ВЗЕМАТ МЕРКИ** за предотвратяването и справянето с алгоритмичната дискриминация, расовите предубеждения и засилването на незаконната реч на омразата през целия жизнен цикъл и веригата за създаване на стойност на тези технологии, в съответствие с Акта за изкуствения интелект и друго приложимо право на Съюза, включително правото в областта на борбата с дискриминацията, като гарантират за жертвите благоприятни правила за доказване на алгоритмична дискриминация, организират технически изпитвания на алгоритмичните системи за установяване на предубеденост и дискриминация и създават ефективен механизъм за сътрудничество между органите за надзор на пазара и органите за основните права;
23. Да **ГАРАНТИРАТ**, че жертвите на поражащи омраза незаконни изказвания онлайн имат достъп до ефективни механизми за докладване, правни средства за защита и услуги за подкрепа в съответствие с преразгледаната Директива за правата на жертвите, както и че националните органи са обучени и подготвени за ефективно разследване и наказателно преследване на онлайн престъпления от омраза;

#### IV. Събиране на данни във връзка с равенството

24. Да **ПРОУЧАТ** възможностите за подобряване на събирането, качеството и съпоставимостта на данните относно равенството на национално равнище в съответствие с приложимите национални рамки, които биха могли да включват данни, разбити по расов или етнически произход, религия, пол, сексуална ориентация, възраст, увреждане и социално-икономически статус, в пълно съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) и при зачитане на принципа на доброволно самоопределяне; и да **НАСЪРЧАВАТ** разработването на общи методологични рамки в сътрудничество с Комисията, FRA и Евростат, за да се даде възможност за съдържателно транснационално сравнение и основано на факти създаване на политики, при пълно зачитане на условията и нуждите, които преобладават във всяка държава членка;

## V. Насърчаване на образованието, осведомеността и превенцията

25. Да **ПОВИШАВАТ ОСВЕДОМЕНОСТТА** сред населението си за ползите и богатството на многообразието от хора в рамките на ЕС, за правото на недискриминация на основание расов или етнически произход, за средствата за правна защита, с които разполагат жертвите на расова или етническа дискриминация, и за наличните услуги за подкрепа, по-специално органите по въпросите на равенството, за приемането на Стратегията за борба с расизма за периода 2026–2030 г. и на допълнителни стратегии на ЕС и национални стратегии за борба с расизма във всички форми, включително чрез национални кампании за повишаване на осведомеността; също така да **НАСЪРЧАВАТ** диалога между различните групи, като същевременно подчертават нашата обща идентичност като европейци и нашите общи ценности в ЕС, например демокрацията, свободата и правата на човека.
26. Да **ОТБЕЛЯЗВАТ** съответните международни дати, например Международния ден на ООН за премахване на расовата дискриминация и възпоменателните дни, свързани с историята на колониализма и поробването;
27. Да **ПРОДЪЛЖАТ** да гарантират историческата памет за Холокоста и образованието за него, както и проактивно да изобличават отричането, изопачаването и омаловажаването на Холокоста, в съответствие с правно необвързващото работно определение за отричане и изопачаване на Холокоста на IHRA;
28. Да се **АНГАЖИРАТ** със съвместния проект на Комисията и ЮНЕСКО за укрепване на образованието за борбата с расизма в съответствие с приоритетите на втория цикъл на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него и стратегията на ЕС за младежта, както е посочено в Стратегията на ЕС за борба с расизма за периода 2026–2030 г., и за преодоляване на расизма във всичките му форми във и чрез образованието чрез включване на разнообразни исторически и съвременни перспективи за предотвратяване на насилието, тормоза, речта на омразата, невярната информация и дезинформацията и расовата дискриминация, както и за насърчаване на приобщаваща и справедлива учебна среда и за интегриране на преподаването на исторически гледни точки, например колониалната история, трансатлантическата търговия с роби и последиците за коренното население, като основни компоненти на образованието за борба с расизма;

## **VI. Укрепване на демократичната устойчивост**

**29. Да ОТЧЕТАТ**, че устойчивостта на европейските демокрации се повишава чрез защита на нашите основни ценности, включително защита на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, и че ценностите на Съюза са критична линия на защита срещу чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство и кампаниите за дезинформация, които систематично се възползват от расизма, дискриминацията и обществените разделения, и че мерките за отстояване на тези ценности, включително чрез борба с расизма във всички форми, представляват неразделна част от по-широката програма на Съюза за демократична устойчивост, както е посочено в европейския щит за демокрацията.

**30. КАТО ПРИВЕТСТВА** инициативите на Комисията, и по-специално:

- Приемането на първата Стратегия за борба с расизма за периода 2026–2030 г. въз основа на резултатите от Плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020–2025 г.;
- Назначенията от 2015 г. насам на координатора на Комисията за борба с расизма, координатора на Комисията за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот и координатора на Комисията за борба с омразата срещу мюсюлманите, като се вземат под внимание съответните им мандати и същевременно се призовава за подходящи и равни ресурси;
- Разработването на всеобхватна правна рамка за онлайн безопасност, отчетност и прозрачност в целия Европейски съюз чрез Акта за цифровите услуги;

- Продължаващата финансова подкрепа, предоставяна на държавите членки за проекти, целящи опазване на многообразието и гражданските права, по-специално чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) и предложената за неин приемник програма CERV+ като част от програмата „АгораЕС“, без да се засяга текущото обсъждане на следващата многогодишна финансова рамка;
- Съгласуваните усилия за овластяване, защита и насърчаване на силни демокрации в целия ЕС чрез европейския щит за демокрацията и стратегията на ЕС за гражданското общество;
- Осигуряването на хармонизирана регулаторна рамка за системите с ИИ в ЕС чрез поэтапното прилагане на Акта за изкуствения интелект.

#### **ПРИКАНВА** Комисията:

**31. Да ПРОДЪЛЖИ** подкрепата за изпълнението на Стратегията на ЕС за борба с расизма (2026–2030 г.) и свързаните с нея стратегии на Съюза за равенство<sup>4</sup> в съответствие с националните обстоятелства чрез интегриране на съображенията за борба с расизма и недискриминация в съответните предложения и политически инициативи на Комисията; Да гарантира, че политиките на Комисията за борба с расизма, антисемитизма и омразата срещу мюсюлманите се прилагат по координиран и взаимно укрепващ начин и са приведени в съответствие със съответните стратегии за равенство, за да се осигури пълно действие междусекторния подход, залегнал в основата на Стратегията за борба с расизма;

---

<sup>4</sup> Стратегия за равенство между половете за периода 2026–2030 г.; Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК+ за периода 2026–2030 г., Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021–2030 г., Стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020–2030 г.

32. Да извършва **НАБЛЮДЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ** относно осъществяването на Съюза на равенство, включително Стратегията за борба с расизма, редовно и по всеобхватен, структуриран и прозрачен начин, така че да има възможност за непрекъсната оценка на постигнатия напредък, включително чрез редовни доклади за напредъка, въз основа на данни и основан на правата анализ от FRA, Евростат, националните органи по въпросите на равенството и гражданското общество; да продължи да работи със съответните агенции на ЕС за събиране на данни относно равенството, включително чрез междусекторен подход; като извършва оценка на напредъка, установява трайните пропуски и препоръчва всички необходими корекции;
33. Да **ПРОДЪЛЖИ** да наблюдава изпълнението и прилагането на законодателството за борба с дискриминацията, по-специално Директивата за расовото равенство и директивите относно стандартите за органите по въпросите на равенството, Акта за цифровите услуги, Акта за изкуствения интелект и Рамковото решение относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право;
34. Да **ПОДКРЕПЯ** държавите членки при разработването, изпълнението и мониторинга на националните планове за действие, програми и стратегии за борба с расизма, по-специално чрез техническа помощ, дейности за взаимно обучение, улесняване на учебните посещения, публикуване на насоки и наръчници, както и чрез улесняване на редовните заседания на експертната група относно националното изпълнение на Стратегията за борба с расизма;
35. Да **ПОДКРЕПЯ** и **УЛЕСНЯВА** текущите съвместни усилия за разработване на необвързващи работни определения относно структурния расизъм и омразата срещу мюсюлманите, като изцяло се вземат предвид съществуващите определения и съответната работа на Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ЕКРН);
36. Да **ГАРАНТИРА**, без да се засяга текущото обсъждане на следващата МФР, подходяща и целенасочена финансова подкрепа за организациите на гражданското общество и органите по въпросите на равенството; и да подпомага работата на Форума на гражданското общество за борба с расизма и създаването на по-широка платформа на гражданското общество в съответствие със стратегията на ЕС за гражданското общество;

37. Да **УКРЕПВА** сътрудничеството с организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека, особено с тези, които работят в областта на борбата с расизма и правата на коренното население<sup>5</sup>, органите по въпросите на равенството и съответните международни организации, и да **УЛЕСНЯВА** редовния тематичен обмен между държавите членки и тези заинтересовани страни.
38. Да **ПОДКРЕПЯ** усилията на FRA и заинтересованите страни за провеждане на проучвания и изследвания, включително относно събирането на количествени данни, наред с качествените изследвания, за да се подобри разбирането на всички форми на расизъм и дискриминация.
39. Да **ЗАСИЛИ** ангажимента си за борба с всички форми на расизъм и дискриминация и за отстояване на основните права и европейските ценности; и да **ПОТВЪРДИ ОТНОВО**, че борбата с расизма във всичките му форми е основен, правен и стратегически императив за Европейския съюз и че един истински Съюз на равенство изисква устойчиви, амбициозни и адекватно обезпечени с ресурси действия на всички равнища на управлението.
- 

---

<sup>5</sup> Правата на коренното население, определени в Декларацията на ООН за правата на коренното население и международното право в областта на правата на човека.